

Міжнародне право

УДК349.3+368(477)(07)

Кофанов Андрій Віталійович

кандидат юридичних наук, доцент, професор кафедри криміналістичного забезпечення та судових експертиз

Національна академія внутрішніх справ

Кофанов Андрей Витальевич

кандидат юридических наук, доцент, профессор кафедры криминалистического обеспечения и судебных экспертиз

Национальная академия внутренних дел

Kofanov Andrii

*PhD of Juridical Sciences, Associate Professor,
Professor of the Department of Forensic Support and Forensic Expertise
National Academy of Internal Affairs*

Кофанова Олена Сергіївна

кандидат юридичних наук, доцент кафедри криміналістичного забезпечення та судових експертиз

Національна академія внутрішніх справ

Кофанова Елена Сергеевна

Кандидат юридических наук, доцент кафедры криминалистического обеспечения и судебных экспертиз

Национальная академия внутренних дел

Kofanova Olena

*PhD of Juridical Sciences, Associate Professor of the
Department of Forensic Support and Forensic Expertise
National Academy of Internal Affairs*

**ПРАВОВА РЕГЛАМЕНТАЦІЯ ОБІГУ ВОГНЕСТРІЛЬНОЇ ЗБРОЇ В
КРАЇНАХ КОЛИШНЬОГО ВАРШАВСЬКОГО ДОГОВОРУ ТА
РАДЯНСЬКОГО СОЮЗУ
ПРАВОВАЯ РЕГЛАМЕНТАЦІЯ ОБРАЩЕНИЯ
ОГНЕСТРЕЛЬНОГО ОРУЖИЯ В СТРАНАХ БЫВШЕГО
ВАРШАВСКОГО ДОГОВОРА И СОВЕТСКОГО СОЮЗА
LEGAL REGULATION OF THE FIREARMS CIRCULATION IN THE
COUNTRIES OF THE FORMER WARSAW TREATY AND THE
SOVIET UNION**

Анотація. Питання сьогодення в Україні, це відсутність Закону України «Про зброю». В той час коли в країні відбуваються воєнні дії на сході, а «на руках» у населення десятки тисяч одиниць не зареєстрованої вогнепальної зброї, це питання повинно стати в пріоритеті. За останні роки правоохоронні підрозділи звітують про збільшення кількості злочинів, перш за все насильницького та корисно-насильницького характеру. Незважаючи на значне поширення в Україні злочинів, що вчиняються з використанням зброї, проблемні питання правового регулювання обігу зброї в Україні залишаються майже невизначеними.

В статті проаналізовано досвід країн колишнього Варшавського договору (Чехії, Словаччини, Польщі) та пострадянської Республіки Молдова щодо правового питання врегулювання обігу різних видів зброї, зокрема вогнепальної. Вивчено питання поняття зброї та класифікації зброї за різними критеріями. Розглядаються питання категорій осіб, які мають право на володіння вогнепальною, пневматичною та іншими видами зброї, проаналізовано питання придбання, зберігання, носіння, збуту і незаконного виготовлення індивідуальної зброї.

Досліджено питання відповідальності, яка настає у зв'язку з порушення норм закону «Про зброю» в цих країнах.

Ключові слова: *вогнепальна зброя, право, обіг зброї, ліцензія на зброю.*

Аннотация. *Принятие в Украине Закона «Об оружии» является одним из актуальных. В то время когда в стране происходят военные действия на востоке, а «на руках» у населения десятки тысяч единиц не зарегистрированного огнестрельного оружия, этот вопрос должен стать в приоритете. За последние годы правоохранные подразделения отчитываются об увеличении количества преступлений, прежде всего насильственного и корыстно-насильственного характера. Несмотря на широкое распространение в Украине преступлений, совершаемых с использованием оружия, проблемные вопросы правового регулирования оборота оружия в Украине остаются почти неопределенными.*

В статье проанализирован опыт стран бывшего Варшавского договора (Чехии, Словакии, Польши) и постсоветской Республики Молдова о правовом вопросе урегулирования обращения различных видов оружия, в том числе огнестрельного. Изучены вопросы понятия оружия и классификации оружия по различным критериям. Рассматриваются вопросы категорий лиц, имеющих право на владение огнестрельным, пневматическим и другими видами оружия, проанализированы вопросы приобретения, хранения, ношения, сбыта и незаконного изготовления индивидуальной оружия.

Исследован вопрос ответственности, которая наступает в связи с нарушением норм закона «Об оружии» в этих странах.

Ключевые слова: *огнестрельное оружие, право, оборот оружия, лицензия на оружие.*

Summary. *The issue of the present in Ukraine is the absence of the Law of Ukraine "About Weapons". At a time when there are military actions in the*

country in the east, and "on the hands" of the population tens of thousands of unregistered firearms, this issue should become a priority. In recent years, law enforcement units have reported increasing numbers of violent crimes. Despite the widespread use of weapons in Ukraine, the problem of legal regulation of arms circulation in Ukraine remains almost indeterminate. The article analyzes the experience of the countries of the former Warsaw Treaty (Czech Republic, Slovakia, Poland) and the post-Soviet Republic of Moldova on the legal issue of regulating the circulation of various types of weapons, in particular firearms. The question of the appearance of weapons and the classification of weapons according to different criteria was studied.

The questions of categories of persons who are entitled to possession of firearms, pneumatic and other types of weapons are considered, questions of acquisition, storage, wearing, sale and illicit manufacture of individual weapons are analyzed. The question of liability, which occurs in connection with violation of the law "About weapons" in these countries, is investigated.

Key words: *firearms, law, arms circulation, weapon license.*

Постановка проблеми. Метою дослідження є аналіз сучасного стану правового забезпечення обігу вогнепальної зброї в деяких європейських країнах. Актуальність питання, пов'язаного із обігом вогнепальної зброї, полягає в тому, що незаконний обіг зброї та її використання при вчиненні злочинів завжди тісно пов'язані з найбільш соціально-небезпечними їх формами: організованою злочинністю, наркобізнесом, тероризмом, що в свою чергу може призвести до дестабілізації ситуації в країні.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. В Україні на сьогоднішній день існує біля тридцяти проектів закону «Про зброю», серед яких проект Кабінету Міністрів України від 13.05.98 р.; проект народних депутатів Данильчука О.Ю. та Недригайла В.М. від 15.05.98 р.; проект народних депутатів Кармазіна Ю.А. та Мухіна В.В. від 10.11.98 р.; проект народних

депутатів Кармазіна Ю.А., Мухіна В.В., Біласа І.Г., Хомича М.В., Данильчука О.Ю. та Недригайла В.М. від 06.06.2002 р.; проект народних депутатів Вінського Й.В., Развадовського В.Й., Бульби С.С, Короля В.М., Зубова В.С. від 25.11.2002 р. та інші [10].

Вагомий внесок у боротьбу з правовою неврегульованістю обігу вогнепальної зброї також внесли П.Д. Біленчук, О.М. Джужа, А.В. Кофанов [5; 6], А.С. Мацко, І.В. Бойко [8] та багато інших.

Виклад основного матеріалу. Перш ніж розглядати питання правового регулювання обігу вогнепальної зброї, потрібно визначити, що ж взагалі таке обіг зброї, які види обігу існують і що під ними розуміється. Стосовно цього слід зауважити, що в жодному нормативно-правовому акті нашої країни не має конкретного визначення поняттю «обіг зброї» та його видів, більше того, в жодному нормативно-правовому акті, прийнятому законодавчим органом України, не дається конкретного визначення зброї та що під нею треба розуміти.

Відносно правового забезпечення обігу вогнепальної зброї в Україні, слід зазначити, що на сьогодні він регламентується (регламентувався) великою кількістю нормативно-правових актів, серед яких: Закони України «Про Національну поліцію» від 02.07.2015 № 580-VIII, «Про тваринний світ» від 03.03.93 р.; Указ Президента України №341/95 від 29.04.95р. «Про заснування відзнаки Президента України «Іменна вогнепальна зброя»»; постанова Президії Верховної Ради України №203/94-ПВ від 10.11.94р.; постанова Верховної Ради України від 17.06.92 р. №2471-XII із змінами та доповненнями; Кримінальний кодекс України, прийнятий 5 квітня 2001 року (ст.262, 263, 264 і ін.) та Кодекс України про адміністративні правопорушення (ст. 174, 190-195 і ін.); постанова Пленуму Верховного Суду України №3 від 26.04.2002 р.; постанови Кабінету Міністрів України № 576 від 12.10.92 р., №575 від 12.10.92 р., №706 від 7.09.93 р., №780 від 20.07.96 р.; накази МВС України №524 від 24.07.96 р., №164 від 25.03.93 р.,

№643 від 18.10.93 р.; накази МОЗ України №36 від 15.03.94 р. та №110 від 24.06.94 р.; більше десяти державних та галузевих стандартів України і посилань на стандарти колишнього СРСР та багато інших нормативно-правових актів.

Проаналізувавши всю сукупність зазначених нормативних актів, однозначно можна дійти висновку про необхідність їх впорядкування, оскільки деякі важливі положення, пов'язані з обігом зброї в Україні, або недостатньо врегульовані, або ж не врегульовані взагалі.

На нашу думку, одним зі шляхів вирішення даної проблеми є обов'язкове прийняття в Україні Закону «Про зброю».

Наприклад, такі або подібні закони прийняті в США ще у 1792 році, в Канаді – у 1892 р., в Швеції – у 1967 р., у Великобританії – у 1968 році, в Австрії – у 1986 році, у Бельгії – в 1991 році. На теренах колишнього СРСР законодавство про зброю діє в таких державах: РФ Закон «Про зброю» прийнятий у 1993 році; у Республіці Білорусь Закон «Про зброю» прийнятий у 2001 році; у Латвії Закон «Про зброю» прийнятий у 2002 році і т.п.

У більшості країн світу продаж вогнепальної зброї дозволено. Виняток становлять такі країни, як Бірма, Бангладеш, Венесуела та ще деякі. Найдоступніша вона у США, де людина не уявляє себе без зброї. На сьогодні у громадян цієї країни на руках знаходиться більш ніж 200 млн. одиниць вогнепальної зброї, тобто в середньому по чотири одиниці зброї на кожного дорослого [6].

Серед країн в яких питання обігу вогнепальної зброї здійснюється на правових засадах є країни колишнього Варшавського договору – Чехія, Словаччина, Польща, та пострадянська країна – Республіка Молдова.

Чехія. Великим досягненням у сфері законодавчого регулювання проблем регулювання обігу вогнестрільної зброї був крок, зроблений законодавцями наприкінці 1995 року в Чеській Республіці. На той момент

країна за економічним та правовим станом нагадувала ситуацію, що склалася на сьогоднішній день в Україні. Такі ж думки, такі ж дискусії, позиції, точки зору, такі ж проблеми. Але прогресивний законодавчий крок зроблений, і це не перестає дивувати фахівців-правознавців багатьох країн світу. В основу даного закону покладені положення законів про зброю інших європейських держав.

Відповідно до законодавства Чеської Республіки громадяни можуть володіти, зберігати (вдома) та транспортувати вогнестрільну зброю. Умови володіння, зберігання, транспортування, використання і реєстрації вогнестрільної зброї та боєприпасів визначені в Законі «Про вогнестрільну зброю і боєприпаси» № 288 від 03.11.1995 р. Також даний закон визначає деякі умови здійснення підприємницької діяльності, пов'язаної з вогнестрільною зброєю та боєприпасами, обсяг прав державних установ і влади в галузі обігу вогнестрільної зброї та боєприпасів. Цей закон не стосується вогнестрільної зброї і боєприпасів, що перебувають на озброєнні в армії Чеської Республіки, поліції та збройних підрозділах митного нагляду.

Основною умовою володіння, зберігання та носіння предметів реєстрації вогнестрільної зброї та відповідних боєприпасів є тільки наявність у особи ліцензії [8].

Ліцензії на вогнестрільну зброю поділяються на наступні групи: «А» – для цілей колекціонування; «Б» – для спортивних цілей; «В» – для мисливських цілей [7]; «Г» – для персоналу місць, закритих від громадськості; «Д» – для персоналу місць, відкритих для громадськості; «Е» – для цілей захисту здоров'я, життя та власності в місцях, відкритих для громадськості; «З» – для торгівлі в сфері вогнестрільної зброї та боєприпасів.

Базуючись на інформації, отриманій в інформаційному департаменті чеської поліції щодо злочинів, вчинених на території республіки, кількість

справ, пов'язаних із використанням (застосуванням) вогнестрільної зброї у 1995 році становила 1106, а у 1996 році – 888. Треба зауважити, що з моменту введення закону «Про зброю» кількість злочинів значно зменшилась, і це можна вважати заслугою законодавців, які, на думку багатьох фахівців, розробили та прийняли універсальний закон, аналогів котрому немає у світі. У законі чітко сформульовані категорії і поняття зброї, випадки її застосування (використання), порядок одержання ліцензій, що внесло немаловажну роль у регулювання обігу зброї в державі правовим способом. Закон був введений у дію в 1995 році і за статистичними оцінками виправдав себе вже на момент підрахунку результатів за перший квартал 1996 року. Заслугою можна вважати якісну підготовчу роботу фахівців, облікового збройового кадастру і здійснення попередніх дій по введенню регулюючих норм [3]. У даному законі враховані мабуть усі нюанси і проблематичні питання законодавства європейських держав у сфері регулювання обігу вогнестрільної зброї.

Словаччина. У Словацькій Республіці Закон «Про зброю» прийнято 28 вересня 1993 року. Згідно з цим Законом до зброї відноситься: а) вогнестрільна зброя; б) сигнальна, стартова; в) заборонена зброя; г) функціональний пристрій, що імітує зброю; д) механічна зброя [1].

Вогнестрільною вважається: ручна вогнестрільна зброя, в якій куля приводиться в рух за допомогою вивільнення хімічної енергії пороху; газова зброя, в якій куля приводиться в рух тиском повітря або газу, якщо кінетична енергія кулі понад 10 Дж і початкова швидкість перевищує 200 м/с; сконструйована або пристосована зброя для стрільби хімічними, дратівними або паралізуючими речовинами, а також піротехнічними зарядами [9].

Під поняття заборонена зброя підпадає: а) зброя, видозмінена таким чином, що стає не схожою на зброю, але використання її може призвести до тяжких наслідків; б) зброя із глушником звуку; в) зброя, яка стріляє

чергою; г) вогнестрільні пристрої; д) зброя, яка виготовлена кустарним способом або пристосована для стрільби; е) зброя, яка обладнана приладом для освітлення мішені лазерним або іншим пеленгатором [1]. Функціональним пристроєм, що імітує зброю, вважається пристрій, який за своїм видом та конструкцією схожий на зброю [2]. До механічної зброї відносяться пристрої, в яких для приведення кулі в рух використовується механічна енергія і сила викиду яких перевищує 200 м/с. У Словацькій Республіці, наприклад, дозвіл на придбання зброї поліція видає строком на п'ять років фізичним особам, які досягли 21 року, психічно бездоганним і надійним, що за станом здоров'я відповідають певним медичним вимогам, склали іспит на професійну придатність зберігати та носити зброю.

До речі, екзаменаційна комісія складається з працівників місцевого органу поліції, прокурора, лікаря і представника місцевої державної адміністрації. Дозвіл видається особі, яка постійно проживає (прописана) на території Словацької Республіки. Не надається дозвіл на придбання вогнестрільної зброї особі, яка: а) була засуджена на законних підставах за особливо небезпечні злочини; б) була засуджена на законних підставах за умисні злочини або за злочини, що скоєні через недбалість, з використанням зброї або якщо судимість не погашена, якщо особа не є бездоганною; в) зловживає алкогольними напоями; г) вживає одурманюючі, психотропні та інші хімічні речовини, що викликають звичку до них; д) за останні два роки притягувалась до відповідальності за грубі порушення правил зберігання та носіння зброї, а також, якщо з цієї причини вона була позбавлена дозволу на зберігання зброї; е) якщо поліцейським підрозділам відомі інші факти, які не дають гарантій, що ця особа не допустить зловживання зброєю, є не надійною і, отже, згідно із законом такі особи не мають права на отримання дозволу на зберігання і носіння зброї.

Якщо з фізичною особою сталися зміни, що стосуються

бездоганності, надійності, фізичного, психічного та професійного стану, а також якщо відпала необхідність зберігати та носити зброю і боєприпаси для спортивних та мисливських цілей, або якщо відбулися зміни юридичного статусу особи, підрозділ міліції приймає рішення про вилучення дозволу на зберігання та носіння зброї [5].

Особа, яка придбала зброю, зобов'язана не пізніше як у п'ятиденний термін після придбання представити її в підрозділ поліції для реєстрації або передачі для зберігання. Це правило діє і у випадках, коли термін дозволу на зберігання закінчився.

Республіка Молдова. В Республіці Молдова були урегульовані правові основи обігу індивідуальної зброї згідно з прийняттям закону № 110-XIII «Про зброю» 8 вересня 1994 року. Даний закон встановив правові основи державного контролю за виробництвом, продажем, придбанням, збереженням, застосуванням, ввезенням і вивозом зброї і боєприпасів до неї. Відповідно до положень цього закону, під індивідуальною зброєю мається на увазі пристрій (матеріальний засіб), конструктивно призначений (пристосований) і технічно придатний для поразки людини, тварини, захисту від нападу або імітації його бойових властивостей.

Суб'єктами права власності на стрілецьку і холодну зброю, а також зброю самооборони і боєприпасів до них можуть бути держава, фізичні і юридичні особи. Для одержання такого права на власність необхідно отримати відповідний дозвіл в поліції. Дозвіл необхідно отримати на право володіння наступними предметами і речовинами: вогнестрільна нарізна або гладкоствольна зброя і боєприпаси до неї; мисливська і спортивна зброя (вогнестрільна і пневматична) і боєприпаси до неї; нагородна і колекційна зброя; холодна зброя; зброя самооборони (газові і сигнальні пістолети і револьвери, спеціальні пристрої і пристосування з газами, що токсично нейтралізують, аерозолями, паралізатори-електрошоки і механічні пульверизатори) [8].

Відповідно до цього закону, під придбанням індивідуальної зброї розуміється не тільки її покупка, але й обмін на інше майно, а також одержання в заставу і подарунок; під збереженням індивідуальної зброї розуміється фактичне володіння нею незалежно від часу і способу зберігання (у житлі, поза ним і при собі); під носінням індивідуальної зброї розуміється фактичне володіння нею і переміщення при власнику з метою самооборони у кишенях одягу, у речах або на тілі, тощо; під збутом індивідуальної зброї розуміється продаж, дарування, обмін, а також передача для постійного або тимчасового користування іншій юридичній і фізичній особі; під виготовленням індивідуальної зброї, що тягне за собою кримінальну відповідальність, варто розуміти переробку заводської зброї (приміром, переробка газової зброї, у результаті якої вона придбала властивість вогнестрільної або переробка мисливської зброї обрізанням ствола (-ів) і ложі та ін.).

Порушення режиму придбання, зберігання, носіння, збуту і незаконного виготовлення індивідуальної зброї несе за собою кримінальну й адміністративну відповідальність відповідно до законодавства Республіки Молдова.

Кримінальним Кодексом Республіки Молдова (ст. 227) встановлено відповідальність у вигляді позбавлення волі до п'яти років за незаконне носіння, збереження, придбання, виготовлення і збут зброї або бойових припасів. За ці ж дії у відношенні холодної зброї встановлена відповідальність у вигляді виправних робіт на термін до двох років або штраф у розмірі до тридцяти мінімальних заробітних плат. Застосування зброї для вчинення злочину є обтяжуючою обставиною. Право приватної власності на зброю і боєприпаси до неї надається фізичній особі, яка досягла 18-літнього віку, що не має медичних протипоказань до поводження зі зброєю, що не потрапляє під обмеження, які встановлені законодавством, і якщо ця особа постійно проживає на території

Республіки Молдова. При отриманні дозволу на право зберігання і носіння зброї власник чи користувач підписують зобов'язання про виконання положень законодавства про зброю. Фізичні особи, які мають зброю на правах приватної власності, можуть на добровільних засадах притягуватись органами внутрішніх справ для охорони громадського порядку і забезпечення збереження майна громадян. Право власності на володіння чи користування зброєю припиняється за таких умов: а) закінчення терміну, встановленого дозволом на зберігання та носіння зброї; б) анулювання дозволу на право зберігання та носіння зброї за порушення відповідних правил; в) смерть власника [8].

Польща. Правові засади обігу вогнестрільної зброї у Польщі в різні часи її розвитку характеризується своїми історичними віхами і мають певні особливості. В 1791 році в Польщі була прийнята конституція, яка закріпила права і свободи громадян Польщі, в тому числі і право на самооборону. Але в 1795 році польська держава втратила свою незалежність і її територія була розділена між Австрією, Прусією (сучасна Німеччина) та Росією. До 1918 року обіг зброї на польських землях регламентувався законодавством згаданих вище держав. Після встановлення в Польщі соціалістичного ладу в 1945 р. правонаступництво в розвитку польської правової системи обігу зброї не було порушено, але набуло певних законодавчих змін. Так було обмежено обіг нарізної зброї серед цивільного населення. Нові Кримінальний і Кримінально-процесуальні кодекси Польщі були прийняті в 1964 році. В цей період на озброєння Війська Польського надходять пістолет «П-64» (Чепукайтиса), пістолет-кулемети «М1943/52» (пере роблений пістолет-кулемет радянського виробництва ППС), «П-63» (П. Вільневчиця), «П-84» та автомат «ПМК-ДГН-60» (польський варіант автомата Калашникова) [5].

Новим етапом в історії правового забезпечення обігу зброї в Польщі стало прийняття нової Конституції, Кримінального і Кримінально-

процесуального кодексів в 1997 році. Інтеграція Польщі в Європейську Співдружність країн вимагає від законодавців Сейму приведення чинного законодавства щодо правового забезпечення обігу вогнестрільної зброї відповідно до положень світових стандартів. В цьому напрямку законодавчими органами Польщі ведеться серйозна законодавча робота.

Висновки з даного дослідження. Проведений аналіз нормативних актів про обіг різних видів зброї, зокрема вогнепальної, країн колишнього варшавського договору та радянського союзу, вказує на необхідність правового врегулювання питання обігу вогнепальної зброї в Україні. Порівнявши ситуацію зі зброєю, що склалась у вищезазначених та й в багатьох інших Європейських країнах, можна зауважити, що для того, щоб вогнепальна зброя вільно продавалась в державі, потрібна розвинута економіка, високий рівень життя, значний рівень моральної відповідальності, досконалий закон та юридична база, які повинні гарантувати безпеку життя та здоров'я людей в суспільстві та державі.

Література

1. Балістика: Дослідження вогнестрільної зброї. Криміналістичне вогнестрільне зброєзнавство: Підручник (в співавторстві). – К.: BeeZone, 2003. С. 75-108.
2. Гоженко А.Д., Гамов Д.Ю. Проблемы распространения и изготовления «массогабаритных макетов» оружия // Криміналістичний вісник. Науково-практичний вісник. – К.: ДНД ЕКЦ МВС та НАВС України, 2002. № 4. С. 204-211.
3. Десненко Ю.Н., Остапюк Ю.М. Об участии экспертов ГНИЭКЦ МВД Украины в 9-ом ежегодном заседании экспертной рабочей группы по исследованию оружия и продуктов выстрела Европейской сети, научно-исследовательских экспертно-криминалистических

- учереждений (ENFSI) // Криміналістичний вісник. Науково-практичний вісник. – К.: ДНД ЕКЦ МВС та НАВС України, 2002. № 4. С. 123-128.
4. Дячків О.П. Необхідну оборону необхідно зміцнювати. The Development of legal sciences: problems and solutions. Conference proceedings. Kaunas, 2018. С. 85-87.
 5. Зброєзнавство: Правові основи обігу вогнестрільної зброї: Монографія (в співавторстві). – К.: BeeZone, 2004. С. 135-144.
 6. Кофанов А.В. Прийняття Закону України «Про зброю» як складова забезпечення конституційних та наднаціональних прав і свобод громадян / А. В. Кофанов // Реформування національної безпеки: історія, сучасність, перспективи : матеріали II підсумкової науково-практичної конференції (18 травня 2018 року). – К. : Інститут УДО КНУ імені Тараса Шевченка, 2018. С. 89-92.
 7. Kofanov, A. & Kofanova, O. (2019). Criminal Law and Forensic classification of smooth-bore firearms. Intellectual Archive. URL: <https://doi.org/10.32370/IAJ.2079>
 8. Мацко А.С., Бойко І.В. Зброя: придбання, зберігання, використання. Збірник нормативних актів. – К.: Юрінком, 1998. 304 с.
 9. Остропілець В.Р. Класифікація криміналістичних видів судових експертиз як підґрунтя удосконалення правового регулювання проведення експертизи зброї. Legal practice in EU countries and Ukraine at the modern stage: Conference proceedings. Arad, 2019. – С. 548-551.
 10. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://portal.rada.gov.ua/rada/>

References

1. Balistyka: Doslidzhennia vohnestrilnoi zbroi. Kryminalistychne vohnestrilne zbroieznnavstvo: Pidruchnyk (v spivavtorstvi). – К.: BeeZone, 2003. S. 75-108.
2. Hozhenko A.D., Namov D.Yu. Problemy rasprostraneniya y yzghotovleniya

- «massohabarytnykh maketov» oruzhyia // Kryminalistychnyi visnyk. Naukovo-praktychnyi visnyk. – K.: DND EKTs MVS ta NAVS Ukrainy, 2002. № 4. S. 204-211.
3. Desnenko Yu.N., Ostapiuk Yu.M. Ob uchastyi ekspertov HNYЭKTs MVD Ukrainy v 9-om ezhehodnom zasedanyu ekspertnoi rabochei hruppy po yssledovanyiu oruzhyia y produktov vystrela Evropeiskoi sety, nauchno-yssledovatel'skykh ekspertno-krymynalystycheskykh ucherezhdenni (ENFSI) // Kryminalistychnyi visnyk. Naukovo-praktychnyi visnyk. – K.: DND EKTs MVS ta NAVS Ukrainy, 2002. № 4. S. 123-128.
 4. Diachkiv O.P. Neobkhidnu oboronu neobkhidno zmitsniuvaty. The Development of legal sciences: problems and solutions. Conference proceedings. Kaunas, 2018. S. 85-87.
 5. Zbroieznavstvo: Pravovi osnovy obihu vohnestrilnoi zbroi: Monohrafiia (v spivavtorstvi). – K.: BeeZone, 2004. S. 135-144.
 6. Kofanov A.V. Pryiniattia Zakonu Ukrainy «Pro zbroiu» yak skladova zabezpechennia konstytutsiinykh ta nadnatsionalnykh prav i svobod hromadian / A. V. Kofanov // Reformuvannia natsionalnoi bezpeky: istoriia, suchasnist, perspektyvy : materialy II pidsumkovoї naukovo-praktychnoi konferentsii (18 travnia 2018 roku). – K. : Instytut UDO KNU imeni Tarasa Shevchenka, 2018. S. 89-92.
 7. Kofanov, A. & Kofanova, O. (2019). Criminal Law and Forensic classification of smooth-bore firearms. Intellectual Archive. URL: <https://doi.org/10.32370/IAJ.2079>
 8. Matsko A.S., Boiko I.V. Zbroia: prydbannia, zberihannia, vykorystannia. Zbirnyk normatyvnykh aktiv. – K.: Yurinkom, 1998. 304 s.
 9. Ostropilets V.R. Klasyfikatsiia kryminalistychnykh vydiv sudovykh ekspertyz yak pidgruntia udoskonalennia pravovoho rehuliuвання provedennia ekspertyzy zbroi. Legal practice in EU countries and Ukraine at the modern stage: Conference proceedings. Arad, 2019. – S. 548-551.

10. [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <http://portal.rada.gov.ua/rada/>